

Maria Richardsson

Och

*allt blir
återfött*

Till Joel och Leon

Lindskog & Förlag
www.lindskogforlag.se
Stockholm 2019

© Text: Maria Richardsson 2019
© Omslag: Emelie Svensson
Grafisk form: Lennart Lindskog

Första upplagan, första tryckningen
Tryckt i Riga 2019

ISBN 978-91-85311-82-8

Tack till:

Anna Tranberg, David Blakstad
och Elin Grelsson Almestad – för
att ni på olika sätt hjälpt mig vässa
manuset.

Fija Andersson och Per Gustafsson
– för att ni ställt upp med er tid och
er expertkompetens.

Lindskog Förlag – för att ni även
trodde på denna boken.

Min familj för att ni stöttat mig.

Chatrin Carlsson, Ola Hendberg
och Petronella Simonsbacka: ni vet
varför.

Alla ni som bollat tankar och idéer
och på olika sätt hjälpt mig framåt.

Sist men inte minst – Stort tack till
alla mina läsare! Tusen tack för alla
fina kommentarer på det jag skriver!

***

Den som vill kontakta mig kan göra
det via Marias Författarblogg.

*Kom inte för nära, du vet hur det blir
Nu har jag mitt och du ditt revir
Och du vet hur jag mår*

*Gå så försiktigt du kan
Dina ögon kan krossa min värld
som stenar mot glas*

*Inga tanklösa, menlösa ord
Ingen felaktig fras
Varning för ras*

Utdrag från *Varning för ras* av Lars Winnerbäck

Sommar 1991

1

Linda kände starkt att det nog var just den här sommaren hon skulle träffa honom, han som skulle bli mannen i hennes liv. Hon kände sig faktiskt återfödd. På riktigt! Hon kastade en blick i den stora spegeln på väggen. Det var svårt att inte le. Hennes leende kom automatiskt när hon såg på sig själv. Hon var *så* blond. Håret hade varit blekt i flera år nu, men så här ljust hade hon aldrig lyckats få det tidigare.

Det var som om hon hade levt två liv. Ett liv som gamla Linda och ett liv som nya Linda. Det första livet, det var det hon hade innan högstadiet slutade. Eller helvetet. Vilket man nu föredrog att kalla det för. Själv föredrog hon att kalla det för helvetet. Hur som helst tog det slut den där dagen. På skolavslutningen. Och ju längre tid som gick, desto mer avlägset kändes det. Redan när hon vaknade upp dagen efter visste hon att hon var någon annan. Och nu hade det gått fyra år.

Hon drog handen genom håret. Det var svårt att reda ut. Längst bak gick det inte alls, håret hade klumpat ihop sig på något konstigt sätt trots att hon försökte borsta igenom det ordentligt varje dag. Som tur var syntes det inte. Hon hade annat hår som gick att reda ut som låg ovanför. En ny tid för permanentning var bokad, på torsdag. Då skulle det bli ännu bättre. Frisören skulle kanske sucka som vanligt och säga att det inte var särskilt lämpligt att permanenta ett hår som var så

kraftigt blekt, men ändå. Det var väl inte hela världen att det var extremt torrt, det märktes ju bara om man kände på det. Och om någon kände på det var det bara att säga att det var så stelt eftersom det var så mycket hårspray i det. För det var det ju. Förstås.

Dörren till en av toaletterna öppnades, och ut kom Jenny. Hon hade också färgat sitt hår, fast det var rött i stället.

”Det absolut bästa med det här köpcentret är det här toalettrummet. Här kan man ju tillbringa flera timmar ihop och bara fixa till sig!” sa hon.

”Det vore coolt att ha förfest här”, sa Linda.

”På tal om att festa, hur blir det på lördag? Hänger du med på Hot Stuff?”

”Ja, det gör jag”, sa Linda och bättrade på det röda läppstiftet. Hon tog fram sin vita kajalpena och fyllde i under ögonen.

”Det är väl okej om Eric hänger med på kvällen också?”

Jenny ryckte på axlarna.

”Det kvittar väl mig.”

Linda log och öppnade dörren.

”Bra”, sa hon. ”Han är lite deppig nu när hans kille gjort slut, så han behöver muntras upp lite.”

”Herregud!” sa Jenny. ”Har killen gjort slut *igen*?”

”Det är en annan kille. Och förresten var det Eric som gjorde slut förra gången.”

”Okej ...”, sa Jenny. ”Jag har svårt att hänga med i hans vändningar. Jag har svårt nog att fatta hur det kan vara så lätt för honom att träffa nya killar hela tiden. Man kan undra om de flesta killar är bögar, eftersom han träffar nya killar mycket oftare än vad jag gör.”

”Han träffar sina pojkvänner på särskilda klubbar. Det hade nog inte varit så enkelt för honom att träffa någon på skolan exempelvis, eller vad tror du?”

De åkte uppför rulltrappan. Jenny suckade stort och tittade ner.

”Jag tycker ändå det är orättvist. Jag har väl inte precis träffat så många killar på skolan heller.”

”Magnus då?” sa Linda undrande. ”Han gick ju på skolan. Och Putte?”

”Ja ... jo ..., men ändå.”

Linda kastade en blick på killen de mötte. Hon log mot honom. Automatiskt rättade hon till den svarta herrhatten och drog i sitt hår så att det låg som det skulle. Så som hon ville ha det. Hon skulle ha ungefär lika mycket hår på vänster och höger sida, men det var viktigt att det långa håret låg snyggt där bak också. Så att det syntes hur långt och blont det var. Hon vände sig om när han gått förbi. Jodå, han kollade på henne. Han log tillbaka. Hon undrade om han såg knappen hon fäst precis ovanför häcken. Det var en förhållandevis stor, rosa knapp där det stod: *Om du tänker beröra min bakdel så gör det med kärlek.* Hon var nöjd med att hon kommit på den briljanta idén att placera den bak på jeansen i stället för att sätta den på framsidan av jackan som alla andra gjorde. Det var kul att det var så många som kommenterade den. Fast det gick inte att ha den mitt på skinkan, då gick det inte att sitta så bekvämt. Men lite ovanför gick bra.

”Såg du killen?” frågade Linda.

”Den mörkhåriga?” sa Jenny. ”Klart jag såg.”

”Vad tyckte du då?”

Jenny funderade ett kort ögonblick.

”En sju”, sa hon sedan. ”Och du då?”

”Jag tänkte också det”, sa Linda. ”Eller kanske en åtta.”

***

Sussi var förtvivlad. Hon hade djupa sår i själen, sår som blött länge. Nu hade de öppnat sig ännu mer, och det kändes som om livet forsade ut. Hon kunde inte längre hålla ihop. Hon satt på stolen i hallen. Den var hård precis som hon. Hon var spänd som en fiolsträng.

Hon stirrade rakt fram. Hon var så trött, och hjärnan kändes helt tom. Att sluta ögonen gick inte.

Vad spelade det för roll vad hon ville? Vad spelade det för roll vad hon gjorde? Vem brydde sig? *Vem?*

Det var tyst runt omkring, inte ett ljud hördes. Inte ens ljudet av en surrande fluga.

Hon såg sig omkring. Det här var hennes lägenhet. Den hade hon varit oerhört tacksam och glad över. Nystarten för det nya livet. Hon hade sett fram emot att bjuda hit folk, för att bevisa att hon kunde.

Hon hade tänkt baka bullar också, och hon hade köpt kaffe och saft. Hon hade velat bjuda hem Monica och Bosse och Olle. Kanske skulle Anna också vilja komma någon gång. Och Mona ... Hon svalde. Tanken hade naturligtvis varit att också bjuda hem Mona och visa henne. Hon hade hoppats på att det skulle kunna bli som det en gång var, när de hade varandra. Men nu var allt för sent.

Hon reste sig upp på darrande ben och gick in i köket och satte sig vid köksbordet. Det var slitet och lite skevt, men det hade blivit jättefint med den nya duken på.

Vinflaskan stod förstås redan där. Det billiga rödvinet som inte ens smakade gott, samma rödvin som Mona brukade dricka. Sussi hade inte ens tänkt att ha vin hemma från början. Men nu stod det här ändå, på grund av omständigheter. *För att världen rasat samman.* För att allt som var planerat gått i kras. För att allt var över ... Mitt på bordet stod den. Mitt på den rena, fina duken stod den. *Den jävla flaskan.*

Sussi rörde vid den, hon lade huvudet i händerna och försökte tänka klart. Hon såg på flaskan med avsmak, hon visste precis hur den smakade och vad den skulle göra med henne. Hon öppnade korken och luktade på drycken samtidigt som hon kände en klump i halsen. Hon förde flaskan mot munnen, lät den vila där en stund. Hon fick hjärtklappning, men förstod inte varför. Ville kroppen att hon skulle dricka eller ville kroppen att hon inte skulle dricka? Hon tog en klunk och svalde och tänkte att det inte spelade någon roll. Tog en klunk till och svalde igen. Tre klunkar ... Äntligen kunde hon sluta ögonen. Äntligen!

Hon förde återigen flaskan till munnen och fortsatte dricka. För att nå sitt mål. Målet att tömma flaskan och sedan antingen lyckas somna eller öppna en ny.

”Skål mamma, det här är för dig”, sa hon.

Hon hörde hur instabil rösten lät. Det lät inte längre som hennes röst, men det här var inte längre den tillvaro hon ville ha, så det kvittade. Mona var död, och Sussi hade svikit henne, eftersom hon inte hade funnits där. Mona dog på ett skitigt lakan, på en skitig madrass i ett skitigt rum. Hon dog trettiosex år gammal, ensam och övergiven. Sussi hade fått förklarat för sig att det var andningen som hade upphört och hjärtat som slutat att slå, av all alkohol i hennes kropp, och av tabletter. Tabletter som aldrig borde ha blandats med alkohol.

Brustet hjärta, tänkte Sussi. Det var det hon dog av. För att jag aldrig kom tillbaka. Det var därför hjärtat slutade att slå. För att det brast.

Hon tömde det som var kvar i flaskan och tog fram sin plånbok. Hon öppnade den och tog fram kortet på henne, på Mona. Sussi rörde vid bilden på henne.

Hon hade tre kort i plånboken. Ett på Mona, ett på Olle och ett på Lasse. Lasse var mannen som var hennes pappa, men som aldrig någonsin velat vara det.

Han var Annas pappa också, och Peters pappa. Det var de barnen han ville ha, de han var stolt över att vara pappa till. Så varför envisades hon med att gå omkring med en bild på honom? Det orsakade henne ju bara smärta, eftersom det var uppenbart att han skämdes över allt som hade med henne att göra.

Hon hade sökt upp honom och gett honom en chans att förklara, men han tog den inte. Han hade inte sagt någonting. Det bästa vore att aldrig tänka på honom, att radera bort honom. Eftersom han aldrig funnits i hennes liv tidigare klarade hon sig utan honom nu också. Naturligtvis borde hon ha slängt kortet. Hon förstod inte varför hon inte gjort det. I flera år hade det bara legat där till ingen nytta. Men innerst inne visste hon att hon inte kunde slänga kortet. Det var det enda kortet hon hade på honom, och han var ju hennes pappa, även om han var en skitstövel.

Hon tänkte på Monica och Bosse som ställt upp så. Som hade hjälpt henne att få en lägenhet och hjälpt henne att få i ordning den. Och så gjorde hon så här. Satt och tömde vinflaska efter vinflaska vid köksbordet. Hon tänkte att hon nog borde ringa Monica. Att det kanske var läge att berätta vad

som hänt. Om hon nu ville ha hjälp behövde hon ju bara säga som det var. Att Mona var ... borta ...

”Du vet att jag finns här så fort du behöver mig”, hade Monica sagt. Och så hade hon gått. Och hon hade inte ringt. Hon tittade på telefonen. Varför kunde hon inte bara lyfta luren och slå det där numret? Varför kunde hon inte det? Hon funderade på vad som var det största tecknet på svaghet. Var det att be om hjälp? Eller var det att inte be om hjälp?

Hon tänkte på Anna. Hon som var hennes syster, som hade flyttat och hade ett nytt liv med nya människor i en ny tillvaro, hon som skulle bli advokat. De hade sagt att de alltid skulle hålla kontakten, att de skulle träffas ...

Hon hämtade ytterligare en vinflaska, öppnade den och drack en stor del av den. Hon lade huvudet på köksbordet och slöt ögonen. *Sådan mor, sådan dotter*, sa hon för sig själv. Det kändes rätt. Jaha, då blev hon som sin mor ändå. Precis som alla andra hade sagt att hon skulle bli. Här hade hon tillbringat så lång tid med att undvika sitt förflutna, att undvika sin mamma, att undvika spriten. Till vilken nytta? Det var ju så här det var tänkt att bli. Hon fingrade på vinflaskan. Det var svårt det här med att hålla kontakten, svårt det här med vänner, svårt det här med att leva. Hon somnade.

***

Agnetha ångrade sig. Det fanns beslut man verkligen ångrade i livet. Beslut som visat sig vara fel och man efteråt kunde säga: *Jag gjorde ett misstag*. Vissa beslut man fattade kunde man radera när man sett saken som den verkligen var, när man insett hur fel man resonerade och hur fel man gjorde. Det här

var inte ett sådant beslut där hon kunde välja att ångra sig och gå tillbaka.

Hon borstade sitt hår framför spegeln. Hon skulle behöva färga det igen, det gråa hade redan kommit tillbaka. Hon valde att slå bort blicken, eftersom det inte längre var roligt att se sig själv i spegeln. Hon orkade inte se de nya ålderstecknen var-enda gång. Rynkorna runt ögonen fanns inte där för något år sedan, och nu hade hon till och med fått rynkor kring munnen.

Vad oattraktivt, tänkte hon sorgset, det var sannerligen inte roligt att bli äldre. Hon hade gått upp i vikt igen, och detta trots att hon slutat med fikabröd på vardagarna. Magen såg ut som en överjäst bulldeg över de knäppta jeansen, och bröstet hade blivit slappare. Kul ... Fyrtiofem år, och nu var hon tydligen en tant. Hennes man, eller rättare sagt före detta man, ville inte ha henne, och inte hennes dotter heller.

Ibland gick hon till krogen på lördagskvällarna. Det var patetiskt att gå ut och ragga, men det var inte mindre patetiskt att sitta hemma i sin ensamhet. Nästan varje gång hon var ute slutade det på samma sätt, med för mycket alkohol och för mycket tomhet.

Det brukade inte vara något problem att hitta någon stilig karl att dansa med. Problemet var bara att innan kvällen var slut hamnade de stiliga karlarna i armarna på någon annan.

Hon stod alltid kvar till de sista tryckarna, de som spelades precis innan stängning. Hon var ju singel, och då var det i princip tvång på det. Hur skulle hon annars kunna ha en chans att träffa någon? Hon stod och smuttade på sitt vin och försökte se både oberörd och förförisk ut. Men då var de snyggaste karlarna redan tagna, eller så hade de gått hem. De som spanade in henne vid stängningsdags var fyllona vid baren. Och ragningsreplikerna haglade.

Du har ögon som är djupa som brunnar ... det känns som jag ska drunkna i dem ...

Ärligt talat: fanns det någon över huvud taget som föll för en sådan replik? Hon visste inte. Hon gjorde det inte i alla fall.

En del försökte vara lite mer påhittiga. *Cindy Crawford ser ut som en överkörd padda jämfört med dig.* Sådana kommentarer var svårare att värja sig emot, för det var ändå lite påhittigt sagt, lite roligt. Och någonstans djupt inom sig hoppades hon på att det var så det var. Att en man någon gång skulle se på henne igen och bli bländad av hennes skönhet.

Så fanns det de som var på väg hem, de allra mest desperata, de som inte ens brydde sig om att anstränga sig att försöka leverera en ragningsreplik. En sådan karl träffade hon på förra helgen. Hon hade gått tvärs över torget klockan två på natten och var på väg hem. Hon gick i strumpbyxorna med de högklackade skorna i handen och med sminket utsmetat på kinderna. Och plötsligt kom han emot henne, en karl i hennes egen ålder som var full som ett ägg. Han raglade fram, och skjortan var både felknäppt, alldeles för uppknäppt och dessutom blöt. Han spanade in henne, det gick inte att ta miste på. Att han skulle gå förbi henne utan att göra för mycket väsen av sig var för mycket att hoppas på.

”Öhhh ...”

Hon försökte gå åt sidan, men han kom rakt emot henne.

”Öhhh, bruden ...”, kom det ur hans mun.

Hon sa ingenting, hon orkade helt enkelt inte. Klockan var alldeles för mycket. Hon behövde verkligen gå hem och sova.

”Har vi inte setts förut?” sa han när han var framme hos henne.

”Nej, jag tror faktiskt inte det”, svarade hon.

”Du ser ut som någon jag känner.”

”Jag ska hem nu”, sa hon och hoppades att han skulle släppa förbi henne.

Det var då han tog tag i hennes axlar och försökte fånga hennes blick, och det var då han avlossade en ragningsreplik som hon för alltid skulle minnas. *För alltid.* Inte för att det var en bra ragningsreplik. Nej, för att det var den sämsta ragningsreplik hon någonsin hört i hela sitt liv.

”Vad står vi och låtsas för egentligen, gumman? Du vill ju ha mig, och jag vill ha dig. Varför gör vi inte slag i saken och går hem och knullar?”

Det var så dumt och patetiskt att hon nästan började gråta.

”Snälla, släpp mig!” sa hon med låg röst.

”Jag kan bjuda på rödvin först om du vill. Och räkor hade jag kunnat bjuda på ... om jag hade haft några. Det har jag tyvärr inte. Men jag har rödvin. Mängder med rödvin, så vad säger du?”

Hon suckade. ”Jag vill inte ha vin. Jag vill hem och sova.”

”Jag har en säng du kan få låna om du vill.”

”Snälla, låt mig gå!” vädjade hon.

Hon var så trött att hon inte ens orkade bli arg.

”Jaha”, sa han.

Det verkade nästan som om polletten trillade ner.

”Så du menar att det inte blir nåt knulla då?”

”Ja, det är precis vad jag menar.”

”Vi kan se film om du vill innan. Du kan få välja film.”

Han rapade.

”Fy fasen vilka uppstötningar jag får.”

”Jag vill inte se någon film heller.”

Han ryckte på axlarna.

”Ja, det är ju ditt misstag.”

Hon svarade inte, utan fortsatte gå. Snart skulle hon vara framme vid sin port. Tack och lov.

”Kanske någon annan gång?” ropade han efter henne.

Hon svarade inte. Hon låste upp porten, gick de tre trap-
porna upp till lägenheten, låste upp och lade sig i hallen och
sommade. När hon vaknade nästa morgon liggandes mot dör-
ren med skorna fortfarande i handen tänkte hon att det nog
skulle dröja ganska länge innan hon gick ut och dansade nästa
gång.

Agneha hatade att vara singel. *Hatade det*. Det kändes helt
fel. Hon hade haft förhållanden oavbrutet sedan hon var sex-
ton, och Anders, Sofis pappa, hade hon varit tillsammans med
sedan hon var nitton.

Hon kunde inte begripa hur dum hon hade varit. Det här
var ett av hennes livsval, och vilket livsval. Förklaringen *tillfäl-
lig sinnesförvirring* hade varit bra om man kunde använda den
för att ställa allt tillrätta, men det kunde man inte.

Hon ville ha honom tillbaka, så var det bara. Hon ville
kämpa för honom, men insåg att det inte skulle fungera att
visa sig svag. I stället behövde hon bli stark och attraktiv igen.
Och glad och älskvärd. Hon suckade. Hon behövde bli den
kvinnan han en gång blev förälskad i. Men hur skulle det gå
till? När hon mest gick omkring och kände sig bitter och tyckte
att livet var tröstlöst var det inte så lätt.

Hon behövde komma ifrån den känslan, ändra attityd, bli
någon annan. Bli någon annan för att bli sig själv. Det lät inte
precis helt vettigt, men det var ungefär så det var.

Just nu hade hon inget att erbjuda, eftersom hon spelat ut
alla kort hon hade.

Han hade sett hennes sämsta sidor. Sidor som var så bedröv-
liga att hon skämdes. Hon hade tagit ett idiotiskt beslut som
för alltid skulle påverka henne. Och inte bara henne. Ett idio-
tiskt beslut som kändes otroligt rätt just då, men som ... Vad
dum hon varit. Och nu var han inte längre hennes. Nu var han
enbart hennes före detta. Hennes ex. Och Sofis pappa förstås.

Hon ville inte tänka på hur hon sårade Anders när hon läm-
nade honom för Lasse. Hur hon fick för sig att Lasse var svaret
på allt. Och hur Lasse sedan drog sig ur förhållandet för att
han inte kunde lämna sin fru.

Anders hade gått vidare utan henne. Varje gång de sågs
blev det tydligare och tydligare. Han mätte bättre och bättre,
medan hon mätte sämre och sämre. *Bara han inte träffar
någon annan*, tänkte hon. *Bara, bara, bara han inte träffar
någon annan*.

***

Fyra år hade gått sedan Lasses liv skakades om på skolgården.
Det var på Annas skolavslutning hans liv förändrades. Inte på
ytan, inte på det sättet att det gick att se förändringen, men
den kändes. Den var alltid närvarande inom honom, och han
tänkte på henne varje dag. På henne, Sussi. Eller som hon
egentligen hette, Susanne.

Det var oerhört modigt av henne att konfrontera honom på
det sättet som hon gjorde, att komma fram till honom och i
förtäckta ordalag säga: *Det är jag som är din dotter*.

Han hade haft lång tid på sig att tänka igenom händelsen.
Han visste vad han borde ha gjort, han borde ha närmat sig
henne som hon närmade sig honom. Men det han gjorde var

att han i stället föll ihop i en hög. Han fick en panikattack, och vad som hände under den mindes han inte mer än att han låg på marken. Och när han kom tillbaka till verkligheten var hon borta. Han mindes att Anna hade iakttagit honom, och han förstod att hon visste, att hon förmodligen hade vetat en tid, eftersom hon och Sussi kände varandra.

Han kunde inte för sitt liv begripa hur Marianne fungerade. Hon hade varit med på skolgården, men ändå var det som om hon inte fattade vad som hände. Han kunde inte minnas exakt var hon befann sig när Sussi kom fram, om hon stått precis bredvid honom eller en bit bort och inte hörde Sussis ord. Eller om hon hörde dem, kunde det vara så att hon valde att förtränga dem så fort hon hört dem, så fort hon förstod?

Lasse satt hos sin terapeut, hos Eva. Som vanligt satt han i soffan, och hon satt mitt emot, i sin kontorsstol. Eva var en elegant kvinna. Hon var kort och kurvig och hade kolsvart hår som alltid glänste. Hennes ögon var svartmålade, och hon hade rött nagellack och rött läppstift. Hon var som alltid klädd i svarta byxor och vit blus.

Han hade aldrig sagt till henne att han tyckte hon var väldigt tilldragande, för det skulle nog inte passa sig, trots att han gått dit regelbundet i flera år. Hon hade plockat upp honom när hans tillvaro hade rämnade och lyckats pussla ihop honom igen. Hjälpligt. För det var inte så att han var stark precis. Nej, han var fortfarande alldeles för svag för att lämna Marianne och för svag för att söka upp Sussi. Däremot hade det blivit lättare att prata om det, han hade ältat detta hos Eva i timmar, om och om igen. Det var så oerhört lätt att prata om vad som borde göras, men så fort det blev allvar, så fort hon gick på honom backade han.

”Älskar du Marianne?” frågade Eva.

Han visste inte vad han skulle svara, så han sa: ”Det är ju min fru.”

”Ja, men älskar du henne?”

Lasse vred på sig. Han funderade på den rätta formuleringen. Han visste inte. Han såg på Eva.

”Jag vet inte”, svarade han. ”Jag kan inte svara nej, det låter alldeles för hårt, men jag kan å andra sidan inte svara ja på den frågan heller. Jag önskar att jag kunde, men ...”

Hans blick blev tom, och han stirrade ut genom fönstret.

”Okej”, sa Eva lugnt. ”Det viktiga är trots allt om du vill leva med henne eller inte. Det är du, enbart du som kan avgöra det.”

”Jag vill egentligen inte leva med henne”, sa Lasse. ”Vi har ingenting att säga varandra längre.”

”Ändå väljer du att stanna kvar”, sa Eva. ”Varför gör du det valet?”

”För barnens skull”, sa Lasse med svagare röst.

”Dina barn är vuxna. Peter har egen lägenhet och Anna också. Det är du själv som sagt att det är så.”

Lasse kliade sig i skägget. Det var som om hon fick allt han sa att låta löjligt. Och han gick i försvar varenda gång. Nej, barnen bodde inte hemma längre, det var han själv som hade berättat det för henne.

Eva böjde sig framåt.

”Och hur känns det i dag angående Sussi?”

Lasse ryckte till. Varje gång Eva nämnde Sussi vid namn ryckte han till. Det var som om att höra hennes namn var tillräckligt för att framkalla en reaktion hos honom.

”Jag vill inte prata om henne”, sa han.

”Du vill må bra igen, Lasse”, sa Eva. ”Det är därför du kommer till mig, och det är du som bitt mig försöka få dig att må bättre ... och då *måste* vi prata om Sussi.”

Lasse satt tyst. Han stirrade rakt fram och kände en stor klump i halsen.

”Okej. Vi pratar om henne”, sa han efter en stund. ”Vad ska jag säga? Jag tänker på henne jämt, men jag har inget att säga om henne. Det blir alldeles tomt i huvudet när du ber mig prata om henne.”

”Har du funderat på att söka upp henne?”

”Nej, hon vill inte ha med mig att göra.”

”Du säger det. Men hur vet du med säkerhet att det är så? Tänk om hon går omkring och hoppas på att du ska söka upp henne.”

”Det gör hon inte.”

”Hur vet du det?”

”Hon kom till skolgården och konfronterade mig för att jag skulle få veta vilken idiot jag är.”

”Hur kan du vara så säker på att det enbart var därför hon kom dit?”

”Jag vet hur mycket jag svikit henne, och hon kom dit för att tala om det för mig.”

”Men tänk om det är så att hon vill att du ska söka upp henne.”

Han skakade på huvudet.

”Hon vill inte det. Jag är helt säker på det.”

Eva satt tyst en stund.

”Vad tror du hon känner för dig?”

”Jag tror att hon hatar mig. Vad skulle hon annars göra?”

”När du säger att hon hatar dig utgår du från dig själv. Det kan vara så, men det behöver inte vara det. Sanningen är att

du inte har någon aning om vad hon tänker och känner om du inte söker upp henne.”

”Jag *kan* inte söka upp henne.”

”Varför inte?”

”För att jag är för svag. Jag klarar det inte.”

Eva såg på honom. Så tittade hon ut genom fönstret. Han undrade vad hon tänkte på. Säkert tänkte hon på hur otillräcklig han var. De hade diskuterat Sussi många gånger.

”Du måste komma vidare”, sa hon. ”Vad som är gjort är gjort. Det var då. Du kan inte hålla på och älta det förflutna i evighet. Eller, det kan vara bra att älta det förflutna, men i så fall måste man ha en tanke med ältandet. Det måste leda någonstans.”

Lasse såg på sina händer.

”Jag vet”, sa han. ”Jag begriper allt det där, och jag vill verkligen bestämma mig. Jag vill vara stark och klara av att ta beslut. Jag *vill* träffa Sussi igen.”

Eva tittade intensivt på honom.

”Bravo, Lasse!” sa hon. ”Fantastiskt! Äntligen sa du vad jag ville höra. Äntligen sa du orden jag väntat på”.

Lasse satt tyst. Han hade inget mer att säga.

”Det var ett stort framsteg”, fortsatte Eva.

Hon kastade en hastig blick på klockan.

”Till nästa gång vill jag att du funderar på vad du vill ska hända om du söker upp henne.”

”Okej”, mumlade han.

”Då ses vi om tre veckor då”, sa Eva.

Lasse såg upp.

”Ja, det gör vi.”

2

Sussi slog upp ögonen och såg sig omkring. Allt var ljusst och fräscht och luktade äppelblom. Hon förstod att hon var hos Monica och Bosse. Hon mindes att Monica hade kommit till hennes lägenhet, men bara fragment av vad som hände sedan.

Monica satt i fåtöljen och såg på Sussi. ”God morgon!” sa hon. ”Eller man kanske skulle säga god dag.” Hon kastade en hastig blick på sitt armbandsur och försökte le.

Sussi slog bort blicken. Hjärtat kändes som en sten i bröstet. Hon kände sig som en sten hela hon, tung, som ett stenblock.

”Hur mår du, Sussi?”

Det hördes på rösten att Monica var orolig, och det syntes också i hennes ansiktsuttryck.

Sussi ryckte på axlarna. Hon kände inte alls för att konversera, hon var inte redo för det.

”Du skulle ha ringt”, sa Monica.

Det var säkert inte meningen att hon skulle verka anklagande, ändå lät hon just det.

”Du skulle ha ringt, Sussi. Vi visste inte någonting.”

Sussi slickade sig om sina torra läppar.

”Det var mitt fel att hon dog”, sa hon.

Monica skakade på huvudet.

”Det är klart att det inte var ditt fel. Tror du verkligen det?”

Sussi svarade inte.

”Jag hade ingen aning, jag fick höra om din mamma på omvägar, annars hade jag fortfarande inte vetat.”

Sussi sa ingenting.

”Jag förstår inte varför du inte ringde mig. Hade du gjort det hade jag kunnat vara med och stötta dig.”

”Jag vet inte varför jag inte ringde, jag tänkte inte på det.”

”Du behöver inte vara ensam i detta.”

”Fast du kände ju henne inte.”

”Nej, men jag känner dig, Sussi, och jag vet vad hon betydde för dig. Jag vill verkligen inte att detta blir en orsak till att du går under.”

”Fast det känns inte som om det finns någon anledning att leva vidare utan henne.”

”Det gör det visst det, Sussi. Du har så mycket att leva för.”

”Men hon var ju min mamma.”

”Jag vet det, Sussi. Min mamma dog när jag var ung, och det var för jävligt. Jag trodde jag skulle gå under, jag trodde jag skulle dö. Så jag vet hur det är.”

”Det är inte sant, för du svek säkert inte din mamma.”

Monica suckade.

”Grejen är ... att du svek inte din mamma heller. Hon valde Stefan framför dig. Hon valde Stefan och spriten framför dig.”

Sussi vände sig om.

”Om du säger så där är jag inte intresserad av någon diskussion.”

”Jag försöker bara få dig att se hur det är.”

”Fast du vet inte hur det är att vara mig. Det har du ingen aning om.”

”Men jag bryr mig om dig, Sussi. Även om jag inte vet exakt hur det är att vara dig.”

”Jag fick inte veta att Stefan satt inne”, sa Sussi. ”Om jag fått veta det hade jag åkt till henne tidigare, och då hade det inte hänt.”

Monica satt tyst.

”Det måste du ha vetat”, sa Sussi. ”Varför sa du inget?”

Monica såg på Sussi.

”Jag ber uppriktigt om ursäkt för att jag inte sa något.”

Hon drog en ljudlig suck.

”Det är klart att jag skulle ha sagt något, men jag tänkte inte så då.”

”Du visste vad jag tänkte. Att jag skulle åka hem till henne om han inte var där. Det visste du att jag skulle göra.”

”Jag tänkte säga det lite längre fram. Jag ville att du skulle få komma i ordning i din lägenhet först.”

”Jag är vuxen”, sa Sussi. ”Och hon var min mamma. Du hade inte rätt att inte säga något.”

Monica svarade inte.

”Vet du hur många vi var på begravningen?”

Hon skakade på huvudet.

”Två”, sa hon. ”Jag och Sällström. Inte en enda till.”

Monica satte sig vid sängkanten.

”Och ingen dödsannons i tidningen. Hon försvann från den här världen utan att någon märkte det.”

”Jag och Bosse hade naturligtvis gått på begravningen om du sagt något.”

Båda satt tysta.

”Vill du ha lite mat?” frågade Monica.

”Nej. Jag vill ha mer vin.”

Monica såg på henne med intensiv blick.

”Vill du verkligen det, Sussi? Är det verkligen det du vill ha. Mer vin?”

”Jag vet inte”, sa Sussi. ”Jag vet inte.”

***

Linda hade lärt känna Eric för knappt ett år sedan. Eric med tuppkammen, de stora svarta Dr. Martenskängorna och det svarta kajalstrecket under ögonen. Hon drogs till honom nästan på en gång, för han var så annorlunda alla andra. Hon drogs till honom för att han såg så bra ut, men också på grund av hans sätt att vara. Han brydde sig inte ett skit om mode eller trender, han klädde sig precis som han ville. Han var en sådan som vågade se annorlunda ut. Precis som hon.

De hade hamnat bredvid varandra på skolans fik några gånger. De pratade om allt mellan himmel och jord, fast inte så mycket om sig själva. Det var mest en ylig konversation.

Hon hängde med honom för att äta en hamburgare efter skolan en dag. Då hade hon sagt att hon var intresserad av honom. Men han avvisade henne, och då blev hon arg. Egentligen blev hon ledsen och sårad, men det visade hon inte, utan blev arg. Och då hade han sagt som det var.

Att han gillade killar. Att han bott på ett mindre ställe utanför Örebro, men blivit utslängd hemifrån när hans föräldrar fått veta att han gillade killar. Att han nu bodde hos en familj utanför Jönköping och att han var kär i skolans snyggaste kille. När han berättat försvann hennes ilska på en gång. I stället blev hon nyfiken. Hon såg plötsligt så mycket mer än hans utseende.

De pratade hela kvällen, och hon slogs av hur intressant han var som människa. Hon kände djup samhörighet. Även om hon inte varit med om samma saker som honom kände hon att de hade många likheter. Han berättade om sitt engagemang för utsatta människor, och hon lyssnade intresserat på hans berättelser om hur han serverat mat till hemlösa, samlat in pengar till fattiga barn i Etiopien och skjutsat en tjejkompis till kvinnojouren efter att hon blivit misshandlad av sin pojkvän. Och hon förstod att han likt henne hade mått väldigt dåligt.

Han visade henne ären över handlederna och berättade om självmordsförsöket. Han berättade om sin uppväxt, och framför allt om sin högstadietid. Hur hans klasskamrater fryst ut honom. Att de skrikit *böjjävel* åt honom. Om hur hans mamma gråtit och bett honom att försöka bli som alla andra. Och hur hans pappa sparkat honom i ryggen för att han var *en jävla fikus*. Att han försökt bli kär i tjejer, att han försökt passa in utan att det fungerat. Hur mycket han än försökt hade det inte fungerat.

Så blev han utslängd hemifrån, och det var då han försökte ta livet av sig. Men han blev räddad och kom till en familj där han kunde få vara den han var.

Linda tänkte på sig själv. På hur mycket hon ansträngt sig för att passa in. Det hade verkligen inte fungerat. Men när högstadiet var slut fick hon ett nytt liv. Det liv hon hade planerat länge för. Hon blev den hon ville.

Hon färgade håret och såg till att prata *hela* första dagen på gymnasiet. Även fast det var jobbigt, och även då hon inte hade något att säga pratade hon. Om allt och ingenting. Hon tänkte att det inte gjorde något om hon blev uppfattad som en typ som pratade alldeles för mycket, det viktigaste var att hon blev uppfattad som någon helt annan än den de hade gjort

henne till. *Gamla Linda*. Och hennes taktik lyckades, eftersom inga andra kände henne i klassen förutom Jenny.

Hon blev den som sa vad hon tyckte och som vågade stå för sina åsikter, den som till och med kände tillfredsställelse i att få uttrycka sina åsikter trots att de var annorlunda. Hon blev *Nya Linda*.

Hos Eric fanns det inte någon som helst ytlighet. Han hade samma djup som hon själv. Det som hon hoppats på att någon gång hitta hos någon annan. Nu hade hon definitivt gjort det.

*

De gick på en långpromenad den första kvällen. De gick och gick. Det var kallt och Linda var frusen, men det var som om hon inte stördes av kylan på samma sätt som hon gjort tidigare. Det fanns så mycket att säga. Och sedan blev det natt.

”Du är min själsfrände”, viskade hon när de skildes åt.

Han hade tagit hennes händer och sett henne djupt i ögonen. Hans mörkblå ögon mötte hennes bruna.

”Jag älskar dig”, sa han.

Hon häpnade över att han sade det. Hon hade väntat hela livet på att få höra en kille säga de orden till henne. Och nu hände det, bara så där, även om han kanske inte menade det på *det* sättet.

Han kunde verkligen uttrycka sig. Han kunde förklara saker så att de blev enkla att förstå, och han kunde tala om kärlek på ett sätt som fick henne att rodna. Hon fascinerades av honom, hon ville ha mer av honom. Redan nu kände hon att han var den person som stod henne närmast av alla. Närmare än alla familjemedlemmar, närmare än alla vänner.

Hon såg honom djupt i ögonen.

”Jag älskar dig också”, sa hon.

Och hon kände att det var sant. Som hon hade längtat efter att få säga de orden till någon. Även om det inte var precis som hon hade tänkt sig, för han var ju inte *kär* i henne. Men någon form av kärlek var det ändå. En sannare form av kärlek, en som stod över åtrå. Han älskade henne för den hon var, innerst inne, för hennes personliga egenskaper. Hon kände att hon nästan fick tårar i ögonen. Det var så oerhört vackert, och han var så oerhört vacker. När hon gick hem till sig den natten kände hon sig också vacker. Och lycklig.

***

Agnetha suckade stort. Naturligtvis träffade Anders någon annan, det hade bara varit en tidsfråga. Han var ju trevlig och charmig och såg bra ut, så det var självklart att det skulle hända. *Han är fantastisk*, tänkte hon. Men det kunde hon naturligtvis inte säga till honom, för det fanns inget att vinna på ett sådant uttalande. Han var inte intresserad av henne längre.

Men de träffades ändå, hemma hos honom, för Sofis skull. För det var hos Anders Sofi bodde, aldrig hos henne.

Sofi hade åkt in och ut på psyket, och in och ut i Agnethas lägenhet. Sedan hade Sofi sagt stopp, och så flyttade hon in till Anders i stället. Så Agnetha fick åka hem till Anders för att träffa henne. Inte för att Sofi verkade glad när hon kom, men läkaren hade betonat vikten av att hon skulle fortsätta träffa Sofi så regelbundet som möjligt, att det var viktigt att hon försökte fortsätta nå henne.

Hon visste inte vad som hänt med Sofi. Ingen gjorde det, inte ens läkarna verkade ha någon riktig koll. Det hade talat om diagnoser och psykos, traumatiska händelser och det ena med det andra. Sofi hade alltid tidigare varit glad och verkat tillfreds, alltid haft gott om vänner och aldrig haft några problem i skolan. Inte förrän ... Ja, ungefär då Agnetha träffade Lasse och var otrogen med honom. För det var i den vevan det satte igång.

Hon kunde inte förstå hur hon resonerat då, det kändes helt främmande nu. Anders hade gråtit, och han hade bönat och bett. Men hon hade gått ändå. Det var olidligt att tänka på det nu.

Agnetha tänkte att hon varit en dålig mamma. Eftersom hon inte förstätt allvaret. Och när hon väl gjorde det var det för sent. Då hade det gått alldeles för långt. Anders däremot var en bra pappa. För han hade haft förmågan att sätta Sofi före allt annat. Det var där hon begått sitt största misstag. Hon borde aldrig ha släppt taget.

När hon satt själv i lägenheten på kvällarna och tv-programmen var slut tänkte hon ofta på vilken dålig mamma hon varit och att hon borde försöka göra allt för att ändra på det.

Och hon hade försökt, men det såg inte så där jättehoppfullt ut, för Sofi verkade inte behöva henne. När hon träffade henne var hon kall och hård, men läkarna hade sagt att det bara var en fasad och att det gällde att komma in under hennes skal.

Agnetha önskade att Anders hade sett vilka stora ansträngningar hon gjorde, men hon trodde inte att han gjorde det.

Och så plötsligt en dag när hon var där berättade han att han hade träffat någon.

Någon annan.

Agnetha kände hur hon fick svårt att andas.

”Men vad *roligt*”, sa hon.

Hon hörde själv hur det lät. Falskt förstås. Förfärligt falskt.

”Vad heter hon då?”

Anders log. För första gången på riktigt länge såg han helt avslappnad ut.

”Hon heter Angelica”, sa han. ”Och hon har mörkt långt hår och är tjugosju år.”

Agnetha kände det som om någon slagit undan benen på henne. Mörkhårig och tjugosju år? Fan i helvete ... Hon blev förbannad och ledsen på en och samma gång. Vadå mörkhårig? Hur var det möjligt? Anders hade ju alltid föredragit blondiner, han hade alltid gjort det. Han drogs inte till mörkhåriga kvinnor, det hade han sagt. *Och tjugosju år!* Nu kände hon att gråten verkligen var nära. Då var det ju kört på alla sätt. Då hade hon ju inte en chans i världen. Tjugosju år! Han gillade ju mogna kvinnor, han hade alltid sagt att han gillade mogna kvinnor.

Det gjorde ont ... Hon var tvungen att kippa efter andan. Hon fick verkligen anstränga sig nu. För att inte bryta ihop och för att inte han skulle se hur mycket detta berörde henne. Hon blinkade några gånger och blåste bort håret från ansiktet. Det kändes konstigt i magen, gjorde ont, nästan som om hon fått ett slag i den. Bara inte tårarna började rinna eller något annat dumt hände. Det fick bara inte hända. Hon var tvungen att verka oberörd.

”Men vad bra ... Tjugosju år och mörkhårig”, sa hon. ”Någon som inte är som jag med andra ord.”

Hon bet sig i tungan. Det var naturligtvis bildligt, men även bokstavligt. För hon bet sig verkligen i tungan. För att sluta

prata. För att inte säga ytterligare en pinsam svartsjukereplik. Hon kände blodsmak i munnen.

Han tittade på henne, men sa ingenting.

”Det var kul att höra, men nu måste jag tyvärr gå.”

Hon försökte se avslappnad ut, försökte le.

”Du blöder”, sa Anders lågt.

Agnetha torkade av munnen med baksidan av handen.

”Ja, jag råkade bara bita mig lite.”

Hon famlade efter sina bilnycklar.

”Hej då! Då kommer jag till Sofi på söndag igen då.”

Anders såg plötsligt väldigt allvarlig ut. Han tittade bort.

Agnetha vände sig om och gick raskt mot ytterdörren. Hon hade tårar i ögonen. Hon tänkte att det nog var över nu, och hon tänkte att framöver kanske det inte bara skulle vara Sofi och Anders hon besökte. Det skulle vara hon, den andra kvinnan också. *Hon som hette Angelica.*

***

Lasse satt med telefonluren i handen och stirrade på den. Han kände sig plågad och visste precis vad det var som plågade honom, och vad han borde göra. Telefonen framför honom var röd med svarta knappar. Han fingrade på sladden. Igen. Fyra gånger hade han slagit numret, och fyra gånger hade han lagt på luren innan någon svarade. För det gick bara inte. Och om hon nu svarade, vad i herrans namn skulle han säga då?

Han kliade sig i skägget. Kanske var det dags att raka bort det snart. Han hade inte bestämt sig för om han trivdes i skägg eller inte. Han hade börjat bli tunnhårig, det var väl så det var att vara fyrtiofem. Hade han skaffat skägg för att kompensera

för sin tunnhårighet? Han hade läst i Mariannes kvinnotidningar att det kunde vara så. Fast han passade kanske i skägg. Kvinnorna på jobbet hade i alla fall gett honom uppskattande kommentarer. Så han skulle nog behålla det.

Han stirrade på telefonen och suckade samtidigt som han funderade på tänkbara repliker. ”Hej, det är din pappa!” Nej, det gick inte. Han blev nervös bara han tänkte på det. Det blev alldeles för intimt. Utlämnande.

”Hej, det är Lasse. Lasse Hermansson.” Kunde han säga så? Eller räckte det med förnamnet? Om han skulle våga ringa henne någon dag kunde han inte kosta på sig att det blev något missförstånd, verkligen inte. Fast han skulle nog aldrig ringa henne. Han kände sig ledsen över sitt konstaterande. Svag och otillräcklig, så oerhört otillräcklig.

Han hörde Marianne ropa från nedervåningen, och han kastade en snabb blick på armbandsuret.

”Jag kommer!” ropade han tillbaka.

Han hade inte hört vad hon hade ropat, men han visste vad det gällde. Klockan var sex, och klockan sex åt de alltid middag. Att hon skulle vilja honom något annat var högst osannolikt, det var i princip bara barnen de pratade om, barnen och maten. Vad han gjort på jobbet diskuterades aldrig, hon frågade aldrig om det. Den enda gången hon intresserade sig för hans jobb var när han blev befordrad till chef för avdelningen han jobbade på.

Han lämnade telefonen med en djup suck och gick nerför trappan.

Hon hade redan börjat äta. I dag hade hon gjort pepparrotskött och kokt potatis. Han lade upp maten på sin tallrik och började äta.

Hon tittade inte ens upp när han satte sig.

Han sneglade på henne. Det här förhållandet de hade, det skulle med största sannolikhet aldrig bli bra, för ingen av dem försökte ens anstränga sig längre. Det var bara när han tog upp ordet skilsmässa som hon reagerade, och då reagerade hon desto mer.

Han hade lovat henne, sa hon. *Lovat!* Det var hans plikt att försörja henne, och hon vägrade att över huvud taget diskutera saken, och då slutade det alltid med att han backade.

Han iakttog henne tvärs över bordet.

”Jag har något jag behöver prata med dig om”, sa han.

Hon såg upp. ”Vad är det?”

Han funderade på hur han skulle formulera sig. Han tänkte på Eva. Att hon hade sagt att han behövde göra slag i saken.

”Det är något jag behöver säga”, sa han.

Hennes mun blev smal som ett streck, och hon såg på honom.

”Vad är det?” upprepade hon.

Han tog ett djupt andetag och såg på Marianne. Hjärtat slog snabbt. Deras blickar möttes, och han slog bort sin.

”Det var nog inget”, sa han med svag röst.

”Inget viktigt?” sa hon och fortsatte äta.

Han stirrade ner på sin tallrik. *Jo, det var viktigt*, tänkte han. Det han hade velat säga var så oerhört viktigt, men det gick inte. Att få fram det han hade att säga var en omöjlighet.